

Nā Hanana o ka Mokuna 1

Hanana 1.1: Ka 'Imi Palapala 'Āina

'Ōlelo Mua:

Ma Hawai'i i ka wā kahiko, ua mālama nui 'ia ke kupapa'u ali'i nui ke pau kona ola. Kanu 'ia ke kupapa'u ma kekahi lua pāpa'u a uhi 'ia. Pūholo 'ia ke kupapa'u i mea e hemo ai ka pela mai ka iwi. Ho'āhu 'ia ka pela a ho'okomo 'ia i loko o kekahi 'umeke a mālama 'ia na'e nā iwi i loko o kekahi 'umeke 'ē a'e. Lawe 'ia kēia mau 'umeke e 'elua kānaka a na lāua e **hūnākele** ma kekahi ana huna.

He kahu kekahi o nā kānaka 'elua no kēlā ana. 'O ka mālama 'ana i ka hūnā 'ana a me kahi i kanu malū 'ia ai [ke kupapa'u ali'i] ke kuleana o kēlā kahu. Ua kapa 'ia ke kanaka 'ē a'e, he "moe pu'u" 'o ia ho'i ke moe pū. Mōhai 'ia ua moe pu'u nei e ke kahu no ka mea ua piliwi [ka po'e] 'o ke koko ka mea e pale ai ke kupapa'u i ka 'ino. He mea kēia e hō'ia ai 'o ke kahu wale nō ka mea e 'ike ai i kahi o ua kupapa'u nei. I kekahi manawa, pono e loa'a ke kaula pi'i mauna no ke komo i ke ana, aia ma ke alo pali a na ke kahu e mōhai i ka moe pu'u ma ke 'oki 'ana i ke kaula pi'i mauna i mea e kahe ai ke koko ma ka **palipa'a maoli**.

'O ke kumu o ka mālama nui i ka hūnā 'ana i ke **awaloa**, 'o ia ho'i ka piliwi o nā Hawai'i i ka mana i ka iwi kanaka. 'O i aku ka mana o ka **pūholoholo** a 'o ka hana i kekahi mea me nā iwi, he makau a ihe nō paha, ka mea e 'oi aku ai ka nui mana a me ka pōmaika'i ma mua o kahi makau a ihe ma'amau. Inā i lilo nā iwi i nā lima o ke kanaka mana'o 'ino, 'a'ole nō ia he kākō'o pū i nā 'enemi, he hana 'ino nō ho'i i ka 'ohana nāna ka pūholoholo.

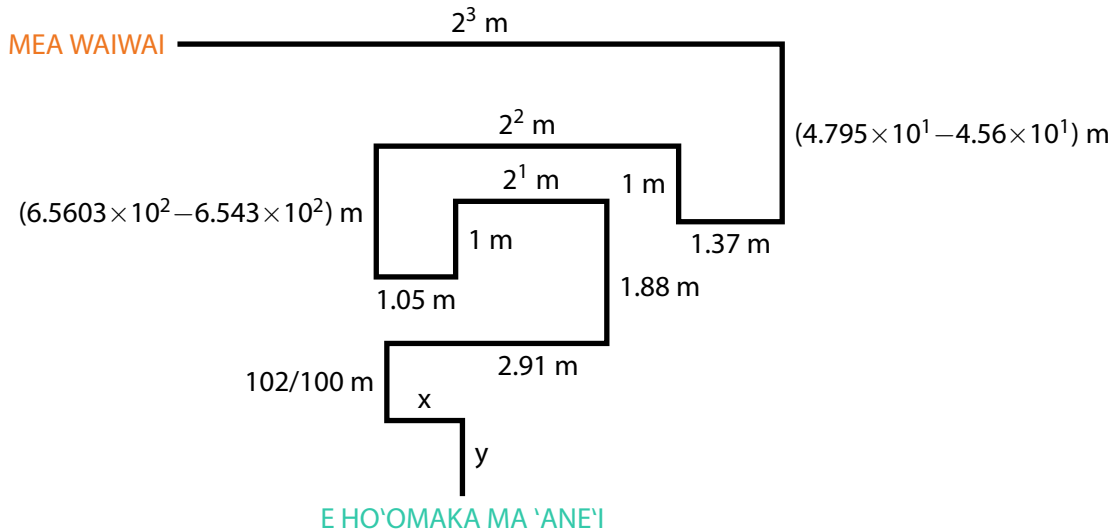
Ma kēia hana, e ho'ohana 'ia ana ka palapala 'āina no ka loa'a o kahi **mea waiwai** hūnā. 'A'ole e ho'ohana 'ia nei ke ana kino Hawai'i, 'o ia ho'i ka ho'ohana i nā māhele kino no ke ana.

Nā Lako e Pono Ai:

1. Lipine Ana
2. Kaula
3. Kahua
4. Mea Waiwai
5. Kekahi Mau Mea **Ho'opunihei**

Hana:

Ua loa'a iā Keoni he palapala 'āina i hiki ke alaka'i iā ia i ka mea waiwai huna. Maopopo iā ia ke kupuna a me ka huli o ka palapala 'āina. Hiki paha ke kōkua iā ia e loa'a i ka mea waiwai huna?

Ka palapala 'āina o Keoni.

Nā 'Ōkuhi:

1. Me ka maopopo i ke kauhelo 'epekema, nā helu RATIONAL, a me nā pāho'onui, e huli a loa'a ka lō'ihi o kēlā me kēia māhele o ka huaka'i.
2. E ana a ho'omāhelehele i ke kaula i kēlā me kēia māhele ma o ke kau i 'āpana leki ma kahi kūpono ma ke kaula.
3. Ma ka hui, e ho'omaka mai ke kupuna. E ho'ohana i ke kaula ma ke 'ano he alaka'i, e palapala i ke ala a e loa'a ka mea waiwai.

Nā Ninau:

1. No ke aha i hana 'ia ai kēia 'ano palapala 'āina ho'ohuikau?
2. Inā, ua makemake e kōkua aku i kekahi hoaaloha ma ka loa'a 'ana o kēia mea waiwai, he aha kōu mau 'ōkuhi e kākau ai nona?
3. He aha ka mea waiwai? E hō'ike mai i nā ki'i ma ka papa hō'ike'ike **pa'e'e**.

